

VIDENSBASERET INDSATS
OVER FOR UDSATTE BØRN I
DAGTILBUD – MO DELPROGRAM

VIDA

CSER

AFSLUTNINGS- KONFERENCE

CSER WP No. 0012

VIDA Sammenfatning, 2013

Bente Jensen

9. FEBRUAR 2016

DPU, AARHUS UNIVERSITET

Tak til Ministeriet for Børn, Undervisning og
Ligestilling og CSER for finansiel support.

PARTNERE

Aarhus Universitet, DPU

Ulrik Brandt, Ib Ravn, Nina Tange, Dorte Kousholt, Peter Berliner, Anders Holm (opr.), Peter Allerup, Bente Jensen

Aarhus Universitet, Økonomi

Peter Jensen & Astrid Würtz Rasmussen

Dansk Clearinghouse for Uddannelsesforskning

Michael Søgaard Larsen m.fl.

EPINON

Thomas Yung Andersen

UC'er

UC Syd, v. Ove Steiner Rasmussen, **UC Lillebælt**, v. Karen Stougaard, **UC Nord**, v. Kristina Kristoffersen & Margit Nielsen

Metropol, v. Camilla Wang (Tværgående gruppe med dagtilbudsschefer)

Kommuner

Randers kommune, Horsens Kommune, Brøndby Kommune og Gentofte Kommune

MOTIVATION

- Social arv, udsatte børn, som social- og samfundsmæssig problemstilling, reproduktion (Ekspertgruppen for Social arv, 1999).
- Marginalisering og eksklusionsmekanismer – implicite (Bourdieu, 1996)
- Tidlige indsatser i DAGTILBUD, en investering – bedre end senere (Heckman, 2008).
- Ikke-kognitiv udvikling (socio-emotionel) vigtigt/og påvirker kognitiv udvikling Cunha og Heckman (2007), Cunha et al. (2006), Heckman & Kautz (2012).

FORMÅL

Kan uddannelse af professionelle til at arbejde vidensbaseret med pædagogisk intervention (VIDA) styrke børns socio-emotionelle udvikling og læring?

- Er effekterne anderledes, hvis professionelle i dagtilbud også involverer forældrene aktivt?
- Er effekterne forskellige blandt forskellige børn (socialt udsatte børn mere specifikt)?
- Hvilke forhold (internt og eksternt), har betydning for effekter?

VIDENSBASERET INDSATS (VIDA)

VIDA – TEORETISK

- Børns læring og udvikling - teorier om positive og responsive interaktioner, kritisk tænkning og undersøgelse (Vygotsky, 1935, Mead, 1934, Dewey, 1937).
- Læring og udvikling - i samspillet mellem familie, uddannelsesinstitutioner og samfund (økologisk perspektiv, Bronfenbrenner & Morris, 2006).
- Eksklusionsmekanismer – sociologisk perspektiv (Bourdieu, 1996).
- Voksnes læring - gennem videndeling (Von Krogh, 2011, praksisfællesskaber (Wenger, 1998), organisatorisk læring (Gheradi, 2011) og innovationsfællesskaber (West, 2009, Engeström, 1999).

VIDA - UDDANNELSE

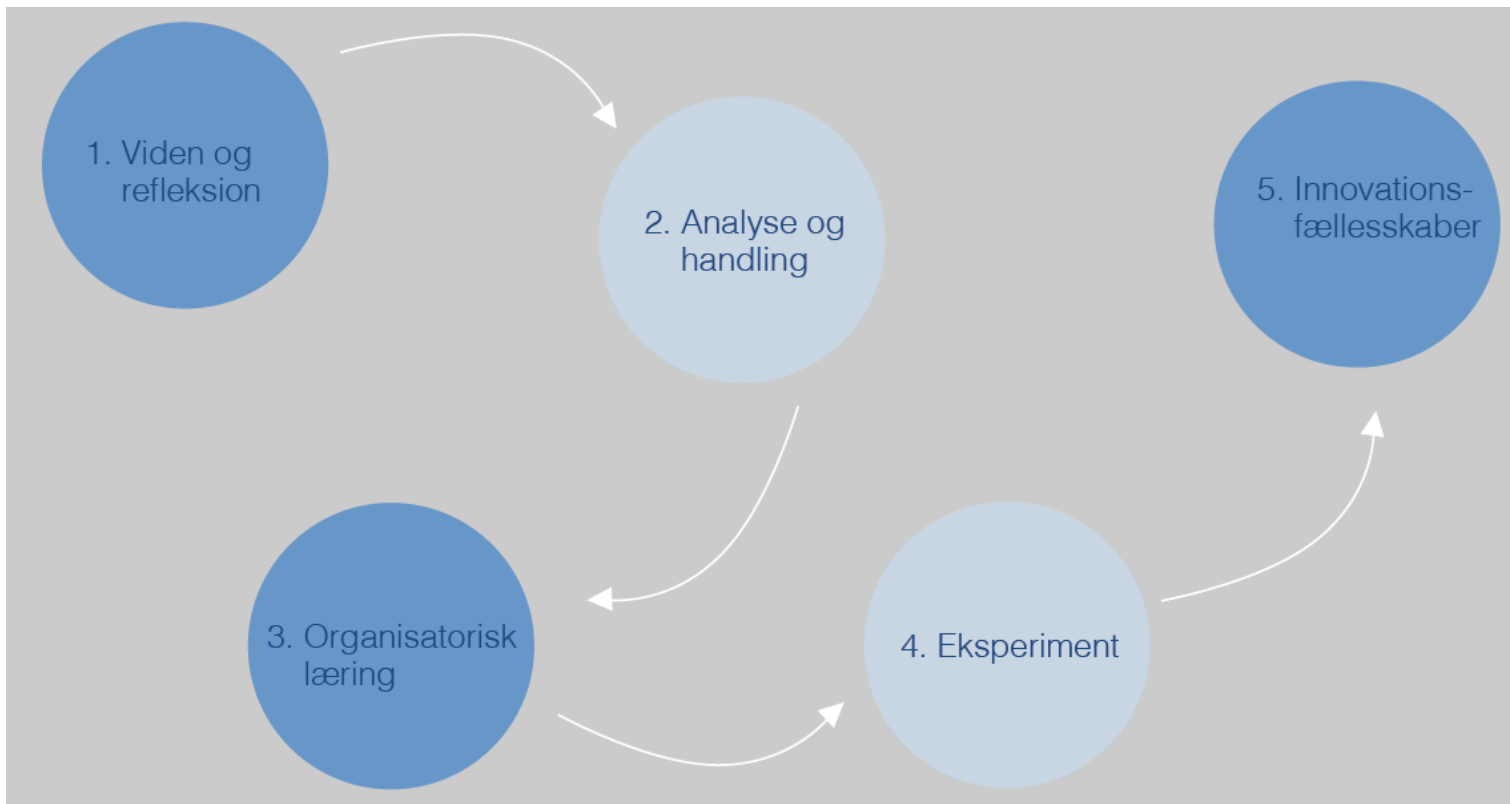
- **VIDA Basis: 17 læringslaboratorier** for leder og én pædagog fra hver daginstitution (syv pr. år i to år og tre praksisudviklingsforløb) + en workshop pr. år.
- **Ledere** tilbydes et to dages læringslaboratorium og en workshop pr. år i to år om facilitering af programmets implementering.
- **VIDA+:** Som VIDA Basis men inkluderer også forældreinvolvering.
- Pædagoger udvikler praksisser **lokalt**.
VIDA Basis / VIDA+

EKSPERIMENTER I PRAKSIS

- Pædagoger anvender teoretisk og forskningsbaseret viden om børns læring og udvikling omsat i **eksperimenter** af en måneds varighed:
- Som fx. i '*Strukturerede læringsforløb for alle børn*' (VIDA I PRAKSIS, 2013, 55).
- Lederne er trænet i at facilitere princippet om **organisatorisk læring** – hele dagtilbuddet involveres.
- Alle aktiviteter finder sted i **inkluderende læringsmiljøer**.

VIDA – 5 TRINSMODEL

Ref.: Jensen, B. (2013). Vidensbaseret indsats over for udsatte børn i dagtilbud – modelprogram. Sammenfatning 2013. VIDA-forskningsserie 2013:08, side 11.

EFFEKSTUDIET

DESIGN

- Lodtrækningsforsøg på institutionsniveau (RCT).
- 127 daginstitutioner tilfældigt udtrukket og allokeret til intervention og kontrol gruppen, (stratificeret relateret til andel af socialt udsatte børn).
- Studiet er gennemført i dagtilbud (for 3-6 årige) i en toårig periode (2011-2013) i fire kommuner i Danmark.
- Tre dataindsamlinger: Marts 2011 (baseline), marts 2012 (midtvejs), marts 2013 (endline).
- Casestudier (survey, pre-post, interview i alle interventionsdagtilbud og observation i udvalgte dagtilbud).

DATAGRUNDLAG

- Outcomes: Børns socio-emotionelle udvikling målt ved **SDQ** (Goodman, 1997), fem dimensioner.
- Desuden måles på 'total scores' og en vurdering af 'samlede vanskeligheder'.
- Spørgeskemaer – udfyldt af pædagoger.
- Der har deltaget 11.994 børn. Pga. af tilgang og afgang er der 2.160 børn, hvor der foreligger data fra alle perioder.
- Analysen her bygger på 686 børn, som har været med i hele perioden fra baseline til endline i VIDA Basis (se også Jensen, Jensen & Würtz Rasmussen, CSER WP 0012).

EFFEKTER AF VIDA BASIS

EFFEKTER MÅLT PÅ SDQ

- Positive effekter på flere dimensioner på SDQ.
- **VIDA Basis** interventionen fremmer signifikant på to dimensioner. Børnene får det bedre: *'Emotionelle symptomer'* og *'adfærds problemer'* mindskes.
- To andre dimensioner er også styrket. Børnenes relationer til andre bliver bedre, idet *'kammeratskabsproblemer'* mindskes og børns *'prosociale adfærd'* styrkes.
- Endelig er den *samlede SDQ score* (4 dimensioner slås sammen) og *samlede vanskeligheder* ændret/mindsket.

HETEROGENE EFFEKTER

- Vi finder **kønnsforskelle** på en dimension af SDQ, nemlig *adfærdsproblemer*. Denne dimension bedres gennem VIDA Basis intervention for drenge.
- Samme billede viser sig på de fleste dimensioner, at interventionen har mere positiv effekt for drenge - eneste undtagelse er på *prosocial adfærd*.
- **Familie status er meget vigtig for effekter af VIDA:** Stærk positiv effekt for børn, der vokser op med begge forældre – ingen specifik effekt for børn, der lever med én forældre.

HETEROGENE EFFEKTER (FORTSAT)

- Forældres uddannelse – effekter størst for børn af højtuddannede.
- Forældres indkomst – effekter størst for børn af velstillede.
- Etnicitet – ingen forskelle på effekter, på nær kammeratskab.
- Forskelle i relation til antallet af udsatte børn – mange udsatte børn i dagtilbuddet mindsker effekter.
- Medarbejderstabilitet – stor udskiftning af personale mindsker effekter.

KONKLUSION - PERSPEKTIVER

KONKLUSION

STYRKER DET BØRNS UDVIKLING OG LÆRING AT UDDANNE PROFESSIONELLE TIL AT ARBEJDE VIDENBASERET (VIDA)?

- Interventionsgruppen får bedre resultater for den emotionelle og sociale udvikling.
- Effekterne er – imod forventning – ikke større for de mest udsatte børn.
- Positivt, at børn med ikke-dansk etnisk baggrund får mindsket kammeratsproblemer.
- Effekter påvirket af strukturelle faktorer: 1) medarbejderudskiftning og 2) høj andel af udsatte børn (>40%) i dagtilbuddet – begge mindsker effekten.

PERSPEKTIVER

INDSIGTER giver anledning til

At gå videre med casestudier for at komme i dybden med fund vedr. forhold (interne og eksterne) af betydning for effekter.

Fortsat at samarbejde med praksis og policy om implementere et 'paradigmeskift' i den pædagogiske tænkning og praksis (VIDA): Som BRØNDBY (2014-2015), KØBENHAVN (2015-2016).

At sætte ind tidligere (0-2 årige): Abecedarian kombineret med VIDA-modellen for vidensbaseret indsats (pilotprojekt, 2015).

OVERSIGT OVER VIDA-MODELPROGRAMMERNES SAMLEDE 'VÆRKTØJSKASSE'

ARBEJDSREDSKABER

VIDA-kvalifikationsmappen

IT-refleksionsværktøjet

Sammenfatning 2013

VIDA STATUSRAPPORTER

VIDA-serien 2011: 01-03

VIDA-statusrapport 1 Design og Metode

VIDA-statusrapport 2 Baseline

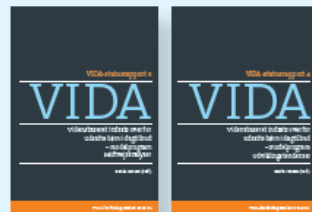
VIDA-statusrapport 3 En forskningskortlægning

VIDA serien 2012: 01-02

VIDA-statusrapport 3 Midtvejsanalyser

VIDA-statusrapport 4 Udviklingstendenser

VIDA MODELRAPPORTER

VIDA-serien 2013: 01-03

VIDA-modelrapport 1 Materialer og værktøjer

VIDA-modelrapport 2 Uddannelse og implementering

VIDA-modelrapport 3 VIDA i Praksis

VIDA FORSKNINGSRAPPORTER

VIDA-serien 2013: 04-07

VIDA-forskningsrapport 1 Effekter af VIDA

VIDA-forskningsrapport 2 Organisatorisk læring

VIDA-forskningsrapport 3 Forældreinddragelse

VIDA-forskningsrapport 4 Forandring og effekt

TAK FOR I DAG!

Bente Jensen

Email: bj@edu.au.dk

LÆS MERE:

<http://edu.au.dk/vida/forskningsserien>

